

mere in vage, ki so bile cimentirane 1876. in 1877. l., in sicer one od prvega imenovanih let uže do konca prihodnjega decembra meseca, druge vsaj konec marca novega leta.

— (*Proračuni ljubljanskega mesta za 1880. leto*) ležé v ekspeditu mestnega magistrata, kjer si jih lahko ogleda, kdor hoče.

— Ker se goveja kuga zelo razširja po Štajarskem in Kranjskem (dolenjskem), je sl. ministerstvo notranjih oprav gosp. dr. Rölla, bivšega vodjo živinozdravniške šole dunajske, poslalo v Ljubljano, da se s ces. kr. deželno vlado posvetuje o enakem postopanju kranjske in štajarske dež. vlade proti tej kugi. V ponedeljek se je dr. Rölla s kranjskim deželnim živinozdravnikom dr. Schindlerjem podal na Dolenjsko, da vidi, kako tū stoji s kugo in kako se izvršuje postava. Kakor se nam poroča, so v Gabru in Podgabrju pobili 47 kužnih in kuge sumljivih goved; govori se pa, da se je v Gabru za kugo crkнено živinče natihoma zagreblo; kako — vprašamo — ali župan gabrovski ni nič o tem vedel? — Da bi se kuga v litijskem okraju dalje širila, ni slišati. — „Tagblatt“, ki se v vse reči vtika, če tudi ne pojma nima o njih, je unidan, ko je slišal, da naša deželna vlada želi v pripomoč proti kugi začasno v službo vzeti več živinozdravnikov, v svoji „modrosti“ opazil, da kaj tacega bi se bilo moralo zgoditi uže takoj „na prvi glas, da je kuga v deželi“. Salomon „Tagblatt“, se ve, da ne vé, da zatiranje kuge ne leži v zdravilni moči živinozdravnikov, ampak v strogi vršitvi policijskih naprav, za katere so v prvi vrsti poklicana okrajna glavarstva in župani, ki morajo povsod, noč in dan, oči imeti, da se po tihotapstvu ne godijo zatajbe in vsake vrste sleparije. Kranjski deželi goveja kuga ni več novinka, in vkrotena je bila vselej brez silne izgube goved z energičnim sedelovanjem deželnega živinozdravnika, okrajnih zdravnikov in okrajnih glavarstev brez najetih živinozdravnikov. C. k. deželna vlada ni tedaj celó nič zanemarila, da ni — po „Tagblattu“ — iz vseh vetrov na pomoč klicala živinozdravnikov.

— Gosp. deželni predsednik vitez Kallina je blagovolil kovaču Janezu Mandeljnu v Ustjah v okraju litijskem podeliti premijo v denarjih za to, ker je prvi naznanil gospóski, da imamo govejo kugo v deželi. — Mandelj se je leta 1870. in 1871. prav dobro izučil živinozdravstva v ljubljanski šoli in s svojo vednostjo prvi pomagal zaslediti kugo.

— (*Preskušnje letošnjih učencev podkovske in živinozdravske šole*) so bile končane 20. dne t. m. Vprieo so bili predsednik družbe kmetijske g. baron Wurzbach in pa nekateri gosp. odborniki centralnega odbora, tudi novi učenik podkovstva in živinozdravstva gospod Ed. Schlegel je bil navzoč. Gosp. profesor Konšek je izpraševal učence iz rastlinoznanstva, iz ostalih sedem nauk pa dr. Jan. Bleiweis, vodja te učilnice; iz dejanskega podkovstva so bili trije učenci kovači preskušeni uže od ranjcega gosp. Skaleta. Naj imenujemo učence, med katerimi so trije bili kovači in vsi prejeli diplomo sposobnosti za kovaško mojsterstvo, pa tudi spričala dobrih živinozdravniških pomočnikov in mesogledov, dva pa, nekovača, sta dobila spričalo dobrih živinozdravniških pomočnikov in mesogledov, tako-le uvrstene:

Lesar Janez, kovač, iz Hrovače pri Ribnici,
Novak Aleks., kovač, iz Klanjača na Hrvatskem,
Rovan Andrej, kovač, s Cola pri Vipavi,
Merva Franc, nekovač, z Vač pri Litiji,
Lesar Lorenc, nekovač, iz Soteske pri Moravčah.

— (*Ubogim gimnazijskim dijakom na pomoč*) prosi

tukajšnja katoliška bukvarna Matične ude, naj jim darujejo ali vsaj posodijo „Prirodopis živalstva s podobami“, katerega uže leta 1872. v drugem natisu od Matice izdanega ni več nikodar dobiti. — Ker po takem te slovenske knjige za gimnazijo živo potrebujemo, naj bi tudi sl. Matica blagovolila preudariti, ali ne bi jej mogoče bilo, izdati nov natis.

— (*Katoliško društvo*) napravi prihodnjo nedeljo v korist ubogim Vincencijeve družbe pri sv. Jakobu tombolo. Začetek tombole je ob 1/2 6. uri zvečer.

— (*Dramatično društvo*) ima v nedeljo ob 11. uri dopoldne v dvorani čitalnični občni zbor, pri katerem se volijo tudi predsednik in odborniki.

— (*Vljudna prošnja o popisu letošnje letine.*) Nekateri gospodje, ki jih je podpisani odbor naprosil popisa letošnje letine, nam še niso odgovorili. Odbor tedaj jih vljudno prosi, naj blagovolijo dotične pôle z odgovori kmalu poslati.

Centralni odbor c. k. kranjske kmetijske družbe.

— Zadnji naš list je bil zasežen zarad 12 vrstic, ki smo jih o železnici pontebski od besede do besede ponatisnili iz tržaške „Eдинosti“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev se je dozdej gibala največ o formacijah, to je, o volitvah, izročevanju predlogov dotičnim odsekom itd.

V 3. seji vršile so se volitve za jako važne 3 odseke, namreč adresni, legitimacijski in peticijski odsek. V adresni odsek so bili voljeni iz desnega središča: Hohenwart, Klaić, Giovanelli Ignacij, knez Alfred Liechtenstein in vit. Schneid, iz českega kluba: Rieger, Henrik Clam-Martinitz, Šrom, Zeithammer pa Gudenau izmed moravskih velikih posestnikov; iz poljskega kluba: Groholski, knez Czartoriski Dunajevski, Evzebij, Czerkavski in Smarcevski. Devetorica liberalna tega odseka pa je: Demel, Herbst, Rechbauer, Kopp, Scharschmid, Sturm, Süß, Tomaszczuk in Weeber. Za načelnika temu odseku bil je izvoljen dr. Groholski, za njegovega namestnika dr. Rechbauer, za perovodjo pa Schneid in Tomaszczuk. Poročevalec večine bo najbrže grof Hohenwart, za manjšino pa bode po naznanilu liberalnih listov adreso sestavil dr. Herbst. — V legitimacijski odsek je bilo v tej seji voljenih 15 poslancev združene desnice in 9 liberalcev, namreč iz kluba Hohenwartovega: Lienbacher, Pflügl, Karlon, Thurnher, Styrrza; iz kluba českega: Wiedersperg, Grünwald, Mir. Kin-sky, Kusy in Vesely; iz kluba poljskega: Smolka, Baum, Julij Czerkavski, Mieroszevski in Vetter; izmed liberalcev pa devetorica: Granitsch, Weeber, Kovalski, Schier, Kobanovski, Waldert, Menger, Jaques in Obentraut. Volitev za peticijski odsek pa menda ni obveljala, ker se je pri seštevanju glasov, ki se je za omenjena odseka vršilo še le po končanem zborovanju, menda pokazalo, da se število oddanih glasov s številom glasujočih poslancev ne vjema. Za ta odsek so bili od združene desnice nasvetovani: Winkler, Zallinger, Fröschl, Pozza, Wurm, Matuš, Belcredi, Salm Hugo, Roth, Jeřabek, Weigel, Ruczka, Zuk-Skarszewski, Splavinski in Ozarkievicz, od leve pa: Zaharija Herrmann, Stöhr, Banhanns, Raab, Terlagó, Wrann, Ofner, Tausche in Wiesenburg. Ministri so bili pri današnji seji vsi navzoči in grof Taaffe je po prvi volitvi proti nekaterim rekel: „Zdaj zbornica vsaj voli svobodno; a prej se je le velelo: tako hočemo imeti, in ne drugači.“

— Hohenwartovemu klubu (desnemu središču) sta pristopila tudi dalmatinska poslanca Monti in Pozza, ki sta te dni došla na Dunaj. Klubi desnice se prav marljivo shajajo in so med seboj v vedni dotiki. V Hohenwartovem klubu je bilo po želji levice nasvetovano, da naj bi se za gospodarska vprašanja volil poseben odsek 24 udov, a ker so stvari, ki bodo prišle pred zbornico, tako različne, da bi v tak odsek nikakor ne bi mogli voliti strokovnjakov, ki bi bili vsem kos, se je prav sklenilo za vsako vprašanje voliti poseben odsek, ki bode sestavljen iz poslancev, kateri bodo reč dobro umeli in kolikor mogoče prav in ugodno rešili.

— Dalmatinski državni poslanec dr. Klaić je oddal klubu desnega centra sledečo izjavo: „Vpeljava hrvatskega jezika v šole in urade je naše živensko vprašanje; mi smo se že dolgo za to borili, pa brez uspeha. Mi smo upali, sedanje ministerstvo se bo oziralo na naše tirjatve, a zgodilo se je protivno. Še le pred nekaterimi meseci je razglašena neka naredba, ki v naše učiteljsko izobraževališče vpeljava nemščino kot obligatni predmet, oziroma učni jezik. To, gospôda, je brezumni, škodljivi in nepotrební germanizatorski poskus, ki škoduje naši narodni zavesti. Upamo, da boste nam pomagali, da se v nebo kričeče krivice, ki tlačijo našo narodnost, odpravijo, ker to je naš glavni pogoj, da podpiramo ministerstvo. Pod tem pogojem strinjamo se jaz in moji tovariši s predlogom gosp. prvosednika.“

— 40 udov zbornice gospôske je 12. dne t. m. se zarotilo v zvezo z dvema paragrafoma: 1) Trdovratno se držati državnih osnovnih postav od leta 1867., osovito pa §§. 11. postave, ki določuje področje državnega zbora, in zoperstaviti se vsaki poskušnji, da bi se katero tacih pravic, ki jih državni zbor ima, prisvojili deželni zbori, 2) stanovitno se držati tudi vseh drugih postav, ako ne bi posebne razmere časa take premembe zahtevale. Zanimivo je poznati teh 40 „kavalirjev“, ki se nameravajo bojevati pod zastavo Schmerlingovo. Ti-le so: vitez Arneth, grof Attems, grof Auersperg Adolf in Jožef (kranjski), vitez Brücke, baron Burg, grof Chotek, baron Felder, Gögl, baron Hartl, vitez Hasner, baron Hein, opat Helfferstorfer, baron Hye, baron Koller, kardinal Kutschker, knez Friderik Lichtenstein, baron Mayr, pl. Napadiewicz, Neumann, pl. Plener, baron Rízy, fzm. vitez Schmerling, grof Schönburg, baron Scrinzi, baron Tinti, bar. Wasching-ton, vitez Waser, baron Wehli, baron Winterstein in grof Wrba.

— O ministerstvu poročajo uradni listi, da bode grof Taaffe precej po dovršeni adresni razpravi cesarju nasvetoval novega učnega in denarnega ministra. Pri tej priliki se bode tudi pokazalo, ostanejo li vsi dosedanja ministri v službi ali se bode tudi v tem oziru kaj spremenilo. Tudi program ministra Taaffea se mora potem obelodaniti, kajti dozda še zmerom stoji nad strankama, nadalje pa ne more tako ostati. Ali na desno ali na levo? ali za pravico ali krivico: eno mora biti.

— V 4. seji je grof Taaffe predložil načrt zakona o upravi Bosne in Hercegovine, minister Horst pa načrt zakona za podaljšanje bramborske postave do konca leta 1889.; nadalje je predložil načrt zakona za preskrbljevanje stoječe armade in dopolnilne reserve za leto 1880. Vodja finančnega ministerstva, Chertek, je izročil načrt postave o dotaciji za vzdrževanje cesarskega dvora. Dotacija cesarskemu dvoru je bila po zakonu od dné 10. marca leta 1870. na deset let dovoljena in je znašala

za vsako polovico države 3,615.000 goldinarjev. Sè zakonom od dné 28. junija 1872 se je ta svota v obeh državnih polovicah povečala na 4,650.000 gld. Ker pa konci tega leta poteče desetletna doba prvega zakona, določuje Chertekova predloga dotacijo cesarskemu dvoru za daljnih 10 let tako, kakor je določena v zakonu od 28. junija 1872.

Pri volitvi v adresni odbor je bilo oddanih 336 glasov. Voljeni so od avtonomistiške stranke: Clam-Martinic, Rieger, Šrom, Zeithammer, Groholski, Dunajevski, Czartoryski, Czerkavski, Smarzewski, Gudenau, Hohenwart, Klaić, Schneid, Giovanelli in Liechtenstein. Od ustavoverne stranke so bili po kompromisu ti-le izvoljeni: Herbst, Demel, Kopp, Scharschmied, Sturm, Ed. Suess, Tomaščuk, Weeber, Rechbauer. Adresni odbor se je konstituiral in volil za predsednika Groholskega, za namestnika dr. Rechbauerja, za zapisnikarja pa Schneida in dr. Tomaščuka. „Pokrok“ poroča, da čaka grof Taaffe samo izida adresne debate, da bode potem predložil nj. veličanstvu cesarju dopolnitev ministerstva.

V ogerskem saboru je ministerski predsednik predložil načrte enacih postav, kakoršni so bili predloženi v 4. seji avstrijskega državnega zbora. Ogerski državni zbor se je bil nalašč zaradi tega sešel.

— Cel kup vladnih in družih predlóg je uže dobila zbornica poslancev v obravnavo; imenovali bomo te predloge, kedar pridejo v razpravo. Rešila se je meritorna samo ena predloga brez dalje obravnave, namreč da se je za potrebščine cesarjeve hiše določilo 4 milijone in 650.000 gold. na leto za prihodnjih 10 let (isto svoto določuje tudi ogerski državni zbor). — Druga vladna predloga, ki tudi sega na 10 let, je §. 11 vojne postave, po kateri ima Avstrija za primerljive vojske na kopnem in morji imeti 800.000 vojakov. Poleg te vojaštvo zadevajoče vladne predloge je zbornici tudi v razpravo izročena predloga, katera za prihodnje leto zahteva, da se sme za prihodnje leto nabrati za stalno armado in pomorstvo 54.541 vojakov, za domestno reservo pa 5454.

— Davek od piva ima po vladnem proračunu prihodnje leto znašati 22 milijonov gold., od teh milijonov pripada 20 milijonov in 200.000 gld. občnemu vžitnemu davku.

— Novi minister vnanih oprav in naslednik Andrasyjev baron Haymerle govori nemški, francoski, angleški, italijanski, turški, perzijanski, arabski, novogrški, holanski in danski — magjarski pa ne zna. To hudo peče Magjare, ki v tem vidijo žaljenja dualizma. Kaj pa Slovani, da je baron Haymerle se raji učil turški, nego kak slovanski jezik.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 21. oktobra.

Pri volitvi kontrolne komisije za državni dolg in družih danes voljenih odsekov je v zbornici poslancev zopet zmagala desnica. Minister Taaffe je odgovoril na interpelacijo poslanca Bärenfeinda zarad goveje kuge, minister Falkenhayn pa zarad trtne uši.

Žitna cena

v Ljubljani 18. oktobra 1879.

Hektoliter: pšenice domače 10 gold. 7 kr. — banaške 11 gold. 3 kr. — turšice 6 gold. — kr. — soršice 7 gold. 93 kr. — rži 5 gold. 39 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 20 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — ovs 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 76 kr. 100 kilogramov.